

EKONOMİNİN RENKLERİ: YENİ BİR YAKLAŞIM ÖNERİSİ “BEYAZ EKONOMİ”¹

COLORS OF THE ECONOMY: A NEW APPROACH PROPOSAL “WHITE ECONOMY”

Ebru Z. BOYACIOĞLU*, **Hilal TAŞ****, **Tuba ADIGÜZEL*****

Geliş Tarihi: 23.03.2023
(Received)

Kabul Tarihi: 27.07.2023
(Accepted)

ÖZ: Sanayileşme, küreselleşme, ekonomik krizler, çevre sorunları ve toplumsal eşitsizlikler iktisat biliminde geçerli teorilerin sorgulanmasına neden olmaktadır. Yaşanan gelişmeler ile farklı çözüm ve yeni paradigma arayışları iktisadın kapsamı, içeriği ve metodolojisi açısından genişleme ve değişim meydana getirmektedir. Bu dönüşümün yansıması olarak iktisat biliminde bazı alanlarda tanımlayıcı renkler ortaya çıkmıştır. İktisat; insan ve doğa dostu, eşitlikçi bir sosyal bilim olarak yeşil, mavi, kahverengi, turuncu ve mor gibi renkleri kapsayan bir oluşum içindedir. Çalışma kavramsal bir çalışma olup, ekonomik olayların renklerle ilişkilerinin incelenmesi hedeflenmiştir. Çalışmanın başat amacı; ekonomide renklerle ifade edilen alanları açıklamak, bu alanların kapsamını, ortak ve çakışan alanları tespit etmektir. Araştırmanın evreni olan 127 akademik çalışma için, Maxqda Nitel Analiz programı ile betimsel içerik analizi yapılmış ve veriler alt kod istatistiği ile görselleştirilmiştir. Araştırma bulgularına göre; ekonomide renklerle özdeşleştirilen yaklaşımlar birbirinden etkilenip, birbirini destekler durumdadır. Analiz sonucu; yeşil, mavi ve kahverengi renk alanlarının ortak teması olarak sürdürülebilirlik ve küresel ısınma olarak tespit edilmiştir. Mor ve turuncu ekonomi konuları çakışan kod haritasında diğer renklerden bağımsız olarak yer almıştır. Son dönemlerde kaynakları etkin kullanarak, insanların yaşam süresini arttırmak için ekonomi odaklı yapılan çalışmalar sağlık sektörüne entegre edilmiş ve sağlık ekonomisi adı altında bir çalışma alanı ortaya atılmıştır. 2019 yılından itibaren küresel ölçekte etkili olan Covid-19 pandemisi sonrası sürdürülebilirlik kavramının önem kazandığı bu süreçte, hem sağlık hem de ekonomik iyileşmelerin sağlanması önceliklendirilmiştir. Bu kapsamda sağlık ve ekonomi konularını kapsayan “Beyaz Ekonomi” kavramı çalışmada geliştirilen ve literatüre sunulan yeni bir renk odaklı yaklaşım olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ekonomi, renkler, sağlık, beyaz ekonomi.

ABSTRACT: Industrialization, globalization, economic crises, environmental problems and social inequalities cause to be questioned the existing theories and lead to search for new

¹ Bu çalışma Trakya Üniversitesi tarafından 17-18 Kasım 2022 tarihlerinde Keşan/Edirne’de düzenlenen “100. Yılında Keşan” isimli ve temalı ulusal sempozyumda sözlü olarak sunulan bildirinin gözden geçirilmiş ve geliştirilmiş halidir.

*Doç. Dr., Trakya Üniversitesi İİBF İktisat Bölümü, ebruzboyacioglu@yahoo.com, ORCID: 0000-0002-5514-340X.

** hilaltas3607@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0998-0714.

*** adgzlt@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0585-3750.

OPEN ACCESS

© Copyright 2023 Boyacıoğlu & Taş & Adıgüzel

paradigms in economics. As a result of the developments, the search for different solutions and innovations creates expansion in the scope, content and methodology of economics. As a reflection of this transformation, descriptive colors have emerged in some fields in economics. Economy today is in a formation that includes colors such as green, blue, brown, orange and purple. This study is a conceptual study and aimed to examine the relationship between economy and colors. The aim of the study is to explain the fields of economy expressed with colors, to present the scopes and paradigms of these fields to achieve these aims. The content analysis is performed using the MAXQDA qualitative data analysis program. The sample of the study is 127 academic studies published online in Web of Science, Google Scholar and Dergipark regarding colors in the economy. Within the findings of the analysis, approaches the identified with colors in the economy are influenced by each other and support each other. Sustainability and global warming were determined as the common theme of the green, blue and brown color areas. The purple and orange economy topics were included in the overlapping code map independently of the other colors. In order to increase the life expectancy of people by using resources effectively, studies the for economics have been integrated into the health sector and a new branch of science has been put forward under the area of Health Economics. After the Covid-19 Pandemic, which has been effective on a global scale since 2019, ensuring both health and economic improvements has been prioritized. In this context, the definition of "White Economy", which covers health and economy issues, has been determined as a new approach developed in the study and presented to the literature.

Keywords: Economy, colors, health, white economy.

EXTENDED ABSTRACT

Being a social science, economics frequently follows the developments in other fields concern with the society. Industrialisation, globalisation, economic crisis, environmental changes and pandemic cause re-evaluations of present theories in economics and lead the search for new paradigms. Economics have changed and expanded by means of its scope, contents and methodology. This change affected the bifurcation in contents via adding new approaches to economy. The relations between economics and other sciences are intensifying, such as neuroeconomics, sustainability, behavioral economics, gender, bounded rationality are also subjects of health, physics, biology, sociology and computer science. Economy has come to reflect the developments in other sciences, and this has led to the questioning of existing theories and the search for new paradigms. As a result, the scope, content and methodology of economy has expanded and changed. This change has added to the expression of some areas with colors by affecting the content shifts.

As a result of the change and transformation of the economics, the distinctions used in economy according to colors are discussed in the study. The main frame of the study is the descriptive literature research on the green, blue, orange, brown and purple colors accepted in the economy. The subjects covered by the five economy colors examined and the common concepts discussed. The idea on which they are based and the covered areas are examined in the sub-headings of this section.

The aim of the study is to define the developments in the economics according to the colors and is based on qualitative research methods and techniques. Qualitative research is an approach that uses an inductive approach in social sciences research, using the descriptive

data collection technique in natural environments and emphasizing the perspectives of research subjects. The literature of the colors in the economics were analyzed and visualized with subcode statistics both descriptively and relationally contextually through the MAXQDA Qualitative Analysis program. MAXQDA is a program used for the analysis of both quantitative and qualitative data in various sciences and systematic review and meta-analysis research (Kuckartz and Rädiker, 2019 :5). MAXQDA is a software package and provides numerous functions for effective and efficient data analysis within mixed methods research studies. Within the MAXQDA program, sentence based coding was performed and MAXQDA provided maps in terms of coding, classifying code distributions, visualizing classification code distributions while analyzing content. Content Analysis was made with the coded data, Statistical Map of Subcodes and Code Co-occurrence Model (Overlapping Codes) were created. Thus, a statistical map of subcodes was created for each existing color in the economy, and basic concepts and expressions were visualized on the axis of common and overlapping concepts.

The findings of the analysis showed that approaches identified with colors in the economy were influenced by each other. Sustainability and global warming were determined as the common theme of the green, blue and brown color areas. The Purple and Orange Economy topics were included in the overlapping code map independently of the other colors. In addition to the problems that concern the economy such as sustainability and global warming, the health factor, which is an indispensable part of development, was another subject discussed in the study. Within environmental, social and economic problems, the Covid-19 Pandemic, which has been effective on a global scale since 2019, presents serious and permanent problems. In this process, the sustainability gained importance, ensuring both health and economy has been prioritized. Improving the standard of living, which is one of the fundamental rights, is related to the balance of health conditions and economics. Sustainable development levels must be high in order for economies to accelerate in the field of health and to provide optimal health services. Since sustainable development interacts with health and economic conditions, it is seen that these two concepts are not independent of each other. At the end of the study, the relationship between health and economy was explained and a new color pattern was developed within the framework of the concept "White Economy". The definition of "White Economy", which covers health and economics issues, has been determined as a new approach developed in the study and presented to the literature. The reason why the color white is preferred in the relationship between health and economy is that it evokes cleanliness, purity, hygiene and is used extensively in the medical sector.

As a result, economic relations with other sciences have been investigated and commonalities in new economics have been put forth with colors in the conclusion. In this context, it is aimed to contribute to the literature by suggesting the concept of "white economy" by bringing a new perspective to the colors of the economy.

1. GİRİŞ

İktisat bilimi ekonomik büyüme, enflasyon gibi sorunların çözümüne odaklanırken, sosyal bir bilim olması sonucu toplumu ilgilendiren diğer alanlardaki gelişmeleri de sıklıkla takip etmektedir (Eren ve Uysal, 2017: 136). Günümüzde iktisat ve diğer bilimler arasındaki ilişkiler giderek yoğunlaşmaktadır, öyle ki nöroekonomi, çevresel sürdürülebilirlik, davranışsal ekonomi, toplumsal cinsiyet, sınırlı rasyonellik gibi olgular sağlık, fizik, biyoloji, sosyoloji ve bilgisayar biliminin de konularıdır. İktisat diğer bilimlerdeki gelişmeleri yansıtır hale gelmiştir ve bu durum mevcut teorilerin sorgulanmasına ve yeni paradigma arayışlarına neden olmuştur. Yenilik arayışları sonucunda iktisat bilimi kapsamı, içeriği ve metodolojisi genişleyerek değişim göstermiştir (Eren ve Uysal, 2017: 134). Bu değişim içerik kaymalarını etkileyerek, bazı alanların renklerle ifade edilmesini eklemiştir.

Bu çalışmada iktisat biliminin geçirdiği değişim ve dönüşüm sonucu literatürde kabul görmüş ve ekonomide renklere göre kullanılan ayrımlar ele alınmıştır. Çalışmanın başat amacı; ekonomide incelenen konuları renklere göre tanımlayarak, ortak ve çakışan alanların tespit edilmesidir. Böylece ekonomideki gelişmelerin renklere göre tanımlanması amaçlanmıştır. Ekonomideki renklere ilişkin olarak yapılan akademik çalışmalar, Maxqda Nitel Analiz programı ile betimsel içerik analizi yapılmış ve veriler alt kod istatistiği ile görselleştirilmiştir. MAXQDA, sistematik inceleme ve meta-analiz araştırmaları ile ilgili analizler için oldukça uygun bir programdır (Kuckartz ve Rädiker, 2021: 5). Ayrıca araştırmacının sonunda sağlık ve ekonomi ilişkisi açıklanmış, “Beyaz Ekonomi” kavramı çatısında yeni bir renk örüntüsü geliştirilerek literatüre sunulmuştur.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Ekonomide kabul gören yeşil, mavi, turuncu, kahverengi ve mor renkleri ve bu renklerin ifade ettiği kavramlara yönelik betimleyici literatür araştırması çalışmanın ana çerçevesini oluşturmaktadır. Çalışmada incelenen beş rengin içerdiği konular, ele alınan ortak kavramlar, çıkış zamanları, hangi düşünceye dayandıkları ve kapsadıkları alanlar bu bölümün alt başlıklarında incelenmiştir.

2.1. Yeşil Ekonomi

Yeşil Ekonomi; yeşil düşünce anlayışı ile iktisadi faaliyetlerle çevresel riskleri aza indirmeyi hedefleyen ekonomi biçimidir. Yeşil Ekonominin temel felsefesi, daha yüksek refah düzeyine ulaşmak için sürdürülebilir kalkınma hedeflerini gerçekleştirmektir. Lawson’a göre yeşil ekonomi biliminin oluşum noktasını ve finansal sistemlerin yapısını oluşturan doğal kaynak ve üretim imkanlarının sınırlı oluşundan dolayı ters çevrilmesi gerektiğidir. Bu nedenle çevreye tahribatta bulunacak düzeyde üretim ve tüketime değil daha temiz bir üretim ve tüketime yönelmek gerekmektedir (Aşıcı ve Şahin, 2021: 26). Tarım, çevre ve biyoçeşitlilik gibi kavramların iyileştirilmesini içeren bu anlayış ilk olarak Birleşmiş Milletler Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu’nca 1987 yılında tamamlanan

“Ortak Geleceğimiz Raporu” ile gündeme taşınmıştır. Günümüzde gelişimi pek uzak olmayan Yeşil Düşünce sanayi kuruluşlarının fosil yakıtların kullanımında ivme kaydetmesiyle birlikte gerçekleşen ekonomik büyüme ve aşırı tüketimin meydana getirdiği ekolojik ve çevresel krize yanıt arar niteliktedir. (Şahin, 2012: 22).

İnsan refahını temel alan sürdürülebilir kalkınma düşüncesi sık incelenen konular arasında olup, insanlık için bir tehdit unsuru oluşturan ekolojik ve çevresel sorunlar ile ekonomik kalkınma arasındaki bağlantının kurulması ve ekonomik gelişmelerin sürdürülebilirliği açısından önemli görülmektedir (Bozlağan, 2005: 1019-1020). Yeşil ekonomi teriminden ilk defa Birleşik Krallık Hükümeti için çalışan bir çevre ekonomisti tarafından 1989’da Blueprint for a Green Economy adlı çalışmada bahsedilmiştir (Allen ve Clouth,2012: 7). Yeşil ekonomi çevresel açıdan popülaritesini 2008 yılında yaşanan küresel ve ekonomik krizlerle desteklemiştir. Popülariteye katkı sağlayan bir diğer olgu ise BM’nin müdahalesi kapsamında gerçekleştirilen girişim faaliyetleridir. Bu faaliyetler bağlamında 2011’de yeşil ekonomi üzerine BM Çevre Programı (UNEP) planı yayınlanmıştır (Ehresman ve Okereke, 2015: 3).

Yeşil ekonomi en genel tanımı; çevresel riskleri azaltmaya çalışan çevre dostu bir ekonomi olsa da; BM, UNEP ve OECD gibi bazı kuruluşlarca farklı şekilde nitelendirilmektedir. UNEP’e göre “yeşil ekonomi; çevresel riskleri ve ekolojik kısıtlılığı azaltırken, toplumsal refahın iyileştirilmesini” ifade etmektedir (Yılmaz, 2014:10). Yeşil ekonomi anlayışının temellerini sürdürülebilir kalkınma bilinci oluşturmaktadır. Bu duruma sürdürülebilir şehirler örnek gösterilmektedir (Özen vd., 2015: 86). Yeşil Ekonomi çevresel riskleri azaltan sürdürülebilir kalkınmaya katkıda bulunan sektörlere yatırım yapılmasını hedefleyerek yatırım yapılacak sektörler arasında yenilenebilir enerji, sürdürülebilir tarım, temiz enerji, atık yönetimi gibi kavramlar yer almaktadır. Yeşil ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ilişkisi için çevre ve kalkınma politikalarında uyuma geçilmesi önemlidir. Bu da ekonomik büyüme ve kalkınmada sürdürülebilirliği sağlayacak yapısal reformlarla gerçekleşmektedir (Turan vd., 2017: 83).

Yeşil Ekonomi temelde dünyada gerçekleşen aşırı endüstriyelleşme, üretim ve tüketime meydan okumak amacı ile çıkmış, zamanla ekonomiye olan bakış açısında değişikliğe gidilmesine ve yeni kavramların ortaya çıkmasına da neden olmuştur. Bu kavramlardan biri insana yakışır iş de denilen yeşil işlerdir. Yeşil iş; çevre bilincine ve temiz enerji sektörlerine sahip geniş alana sahip olan istihdam kavramı olarak kullanılıyor olsa da, yeşil işi neyin oluşturduğuna dair evrensel nitelikte bir tanım bulunmamaktadır. UNEP, BM gibi kuruluşlar yeşil işleri; temiz enerjinin üretim ve dağıtımını ile ilgili işler şeklinde tanımlamakla birlikte yeterli ücret sunması, işçi haklarını ve güvenli çalışma koşullarını desteklemesini de kapsamı görüşünü savunmaktadırlar (Deschenes, 2013: 9). Yeşil işler enerji kullanımını azaltan sera gazı emisyonlarının sınırlandırılması atıkları en aza indirip ekosistemi korumaya

yönelik işleri kapsamaktadır. Yoğunlaşan sektörler yenilenebilir enerjinin imalatına yönelik olsa da eşanlı olarak güneş panelleri için kullanılan kimyasal gibi betonarme sistemleri de içerdiği için yeşil işlerin gerçekten yeşil olması için çevre politikalarının bu durumları göz önüne alarak geliştirilmesi gerekmektedir (Başol, 2013: 1). Koşulları iyileştirilmiş olan yeşil ekonomi ülkeleri gerek ekonomik açıdan gerekse kültürel bağlamda diğer ülkeler arasında başkalaşım göstermektedir (FAO, 2010: 5).

Özetle küresel ısınma ve iklim değişikliği gibi sarsıcı etkilere sahip ekolojik sorunların oluşturacağı kısıtları azaltılması açısından ekonomik kalkınma ve çevre arasında köprü görevi gören yeşil ekonomi, çevreyle dost teknolojik üretimlerin teşviki ile birlikte gelişmekte olan ülkeler için sürdürülebilir yapı kazandırıp gelecek nesillere daha temiz bir dünya bırakılması adına fırsatlar sunmaktadır. Çünkü üzerinde yaşadığımız ve gelecek nesillere bırakacağımız sürdürülebilir bir dünya ve yeşil bir gelecek hepimizin sorumluluğundadır.

2.2. Mavi Ekonomi

Kaynakların bilinçsiz bir şekilde tüketilmesi, ekosistemde meydana gelen bozulmalar, küresel ısınma ve yenilenemeyen enerji kaynakları sonucu yaşanan ekonomik dengesizlikler beraberinde çözüm arayışlarını getirmektedir (Güner ve Oğuz, 2020: 103). Hayati bir öneme sahip su kaynakları dünyanın dörtte üçünü kapsamaktadır ve yenilenebilir enerji potansiyeli bakımından önemli bir değere sahiptir. Bu sebeple sürdürülebilir büyümenin sağlanması, suyun içilebilir ve kullanılabilir olması, biyolojik çeşitliliğin ve ekosistemin korunması amacıyla 2008 Küresel Finans Krizi sonrası, Gunter Pauli ilk kez 2010 yılında *The Blue Economy* adlı kitabında “Mavi Ekonomi” kavramından bahsetmiştir (Kahveci ve Biçer, 2019).

Mavi Ekonominin temel amacı, döngüsel iktisat kavramı adı altında denizel kaynakların geri dönüşümünü sağlamaktır (WWF, 2015). Bunun yanı sıra kamu kuruluşlarının denizler ve deniz kıyıları ile ilgili ulusal savunma çalışmaları, sahil güvenlik ve denizlerin korunması gibi AR-GE çalışmalarını da kapsamaktadır (Ebarvia, 2016: 1). Bu bağlamda, su kaynaklarının optimal yönetilmesi ve deniz sektöründe uzun vadeli bir ekonomik büyümenin sağlanması kapsamında “Mavi Büyüme Stratejisi” geliştirilmiştir (Boonstra ve Valmana, 2018). 2012 yılında Avrupa Komisyonunca “Mavi Büyüme” gündemi yayınlanmıştır. Bu yayında, denizcilik ve kıyı sürdürülebilirliğinin ülke ekonomisine ve büyümeye büyük bir katkısı olacağı belirtilmektedir (European Commission, 2012). Sürdürülebilir büyümeyi amaçlayan mavi ekonomi odaklı büyüme stratejisi; kıyı turizmi, mavi biyoteknoloji, deniz tabanı madenciliği ve su ürünleri yetiştiriciliği gibi denizcilik sektörlerini kapsamaktadır (Lillebo vd., 2017).

Su kaynaklarını kirleten en temel sebeplerin bir kısmı; aşırı ve bilinçsiz kullanım, kontrolsüz avlanma, sanayi atıklarının denizlere dökülmesi ve plansız

endüstrileşmedir. Bu olumsuz süreçler, su kirliliğine ve denizlerden elde edilen kaynakların azalmasına sebep olmaktadır (Çoban ve Ölmez, 2016: 158). Bu sorunlarla birlikte okyanuslarda, denizlerde, nehirlerde ve göllerde yaşayan endemik türlerin yok olması kaçınılmaz bir hâl almaktadır. Dünya Doğayı Koruma Vakfı'nın (WWF) "Sürdürülebilir Mavi Ekonomi İlkeleri" adlı raporu, denizlerin ve okyanusların istihdam ve beslenme sağlama kapasitesi, deniz madenciliği gibi ekonomik faaliyetler, gemi aktiviteleri ve plansız kalkınma yaklaşımlarıyla tehdit altında bulunduğunu belirtmektedir (Kahveci ve Biçer, 2019).

Mavi büyüme çerçevesinde alınacak olan önlemlerle birlikte denizlerin ve okyanusların temizliği ve ekosistemlerin sürdürülebilirliği güvende olacaktır. Böylece deniz kaynakları etkin bir şekilde kullanılabilir, gıda güvenliği oluşturulacak; denizcilik sektörünün yanı sıra tarım, hayvancılık ve ormancılık gibi sektörlerde de sürdürülebilirliğin sağlanması açısından önemli bir adım atılacaktır (Chesson, 2015: 1). Mavi Ekonominin ana felsefesi; istihdam ve büyüme için denizlerin ve deniz kıyılarının potansiyelini artırmak, tüm tatlı ve tuzlu suda yaşayan canlıların soylarının ve biyoçeşitliliğinin devamını sağlamak ve gelecek nesillere daha temiz su kaynakları bırakmaktır (Kuş, 2022: 7).

2.3. Turuncu Ekonomi

Turuncu Ekonomi ifadesi ilk olarak, Restrepo ve Marquez tarafından Inter-American'ın yayınlamış olduğu "*The Orange Economy; An Infinite Opportunity*" adlı yayınında ortaya atılmıştır (Restrepo ve Marquez, 2013). Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Turuncu Ekonomi kavramı; kültürel mirası, endüstrileri, sanatı ve sosyal girişime yönelik işlevsel yatırımları ortak bir noktada buluşturan sosyal kalkınma aracı olarak tanımlanmaktadır (Malavera Pineda vd., 2021: 263). Telif hakkı ile korunması gereken ürünler, bu ürünlerin üretilmesi, temsil edilmesi, sergiye açılması, dağıtılması veya satılması ile ilgili tüm eylemler turuncu ekonominin kapsamı altına girmektedir (WIPO, 2015). Bu tür ekonominin dayandığı en önemli noktalardan biri; hizmetlerin ve ürünlerin elde edilmesinde yaratıcılık ve yeteneğin ana girdi olarak kullanılmasıdır. Odağında fotoğrafçılık, moda, kültür turizmi, müzik, mobil içerik, teknoloji ve sanat gibi alanlar bulunmaktadır (Raddadi, 2022). Bilgiyi ve yaratıcılığı mal ve hizmete dönüştüren bir ekonomi biçimidir. Bu sebeple turuncu ekonomi, "yaratıcı ekonomi" ve "kültür ekonomisi" olarak da bilinmektedir (Çoban, 2019: 61).

Turuncu Ekonomi, güç ve zenginlik ile bağdaştırılmaktadır. Fikri buluşlar ve kültürel birikim açısından zengin ve köklü mirası bulunan ülkeler, turuncu ekonomi için önemli bir kaynak sayılmaktadır (Murphy, 2012: 179). Kültürel miras ve sosyal kalkınma adı altında sürdürülebilir ekonomiye katkıda bulunmasından dolayı turuncu ekonomi, UNESCO tarafından da büyük ölçüde desteklenmektedir (Raddadi, 2022). Eriç'e (1998) göre, yaratıcı düşünce eğitimi aile ile başlamaktadır ve bu eğitim iş dünyasına veya politikaya taşındığında ülke kalkınma sürecine

girmektedir. Bununla birlikte söz konusu ülke, bütün alanlarda başarılı bir kültürel seviyeye ulaşmaktadır. Hem ticari hem de kültürel değerleri içinde barındırdığından dolayı istihdam yaratma, toplumun refahına katkıda bulunma ve yeniliği teşvik etme potansiyeline sahip bir ekonomi biçimidir (UNESCO ve World Bank, 2021: 29). Hem gelişmiş ülkeler hem de gelişmekte olan ülkeler için istihdam ve büyüme yaratmaktadır (UNESCO ve UNDP, 2013: 38).

2.4. Kahverengi Ekonomi

Sanayi Devrimi ile birlikte buhar gücünün kullanılmaya başlanması ve makineleşme üretim miktarını artırmıştır. Sanayi Devrimi sonrasında kurulan üretim tesisleri büyük ölçekte atık üreterek küresel ısınma başta olmak üzere birçok çevresel sorunu beraberinde getirmiştir (Ekolojist, 2018). O dönemlerde klasik iktisat, kaynakların sınırsız olduğundan bahsetmekte, Keynesyen iktisat ise ekonomik büyümenin artırılmasını ve işsizliğin kontrol edilmesini savunmaktadır. Bu doğrultuda ilerleyen üreticiler kendi çıkarlarına odaklanarak, çevre ve kaynak kullanımına gereken hassasiyeti göstermemiş, üretimlerine devam etmiştir (Yalçın, 2016: 751). Fosil yakıt ağırlıklı üretim şekli “Kahverengi Ekonomi” şeklinde tanımlanmaktadır.

Kahverengi Ekonomi, ekonomik büyümenin büyük ölçüde çevresel olarak yıkıcı faaliyete sebep olan özellikle de kömür, petrol ve doğalgaz gibi fosil yakıtlara bağlı bir ekonomi olarak tanımlanmaktadır. Tamamen büyüme ve gelişmeye odaklanmakta çevresel sorunları göz ardı etmektedir. Dünyadaki sınırlı kaynakların kapasitesini aşan taleplerde bulunmakta ve bu sınırlı kaynakların sınırsız kullanımını teşvik etmektedir. Büyük petrol şirketleri vasıtasıyla fosil yakıtların çıkarılmasına, rafine edilmesine ve taşınmasına yardımcı olan birçok şirket kahverengi ekonominin merkezinde bulunmaktadır. Bu şirketler; hava ve su kirliliğinden sorumlu olmakla birlikte çoğunlukla metan ve karbon gazı salınımı ile atmosfere zarar vermekte beraberinde küresel ısınmaya sebep olmaktadır.

Fosil yakıtlar; geleceğin büyük bir sorunu olan iklim değişikliğinin önde gelen itici gücü olmasının yanı sıra, her geçen yıl milyonlarca canlının ölümüne sebep olmaktadır (Matthews,2022). İklim değişikliğinin en önde gelen sebeplerinden biri olan sera gazı emisyonlarını azaltmak amacıyla düşük karbonlu üretime dönüşüm gerekmektedir (Kanbur, 2018). İklim değişikliği ile mücadelenin yeni ve etkili bir yöntemi olan düşük karbonlu ekonomiye geçiş, sürdürülebilir ekonomi için en uygun yöntem olup bu tehdidi ortadan kaldırabilecek en uygun yol olarak görülmektedir (Yalçın, 2010: 186).

2.5. Mor Ekonomi

Toplumsal cinsiyet eşitliği, bakım emeği gibi kavramları içeren mor ekonomi terimi ilk kez İpek İlkaracan tarafından 2009'da Yeşil Ekonomi Konferansı'nda ileri sürülmüştür. İlkaracan kadın hareketlerini temsil eden mor renginden ve yeşil ekonomi fikrinden çağrışım yaparak mor ekonomi kavramını geliştirmiştir. İlkaracan'a göre mor ekonomi, kadınların istihdamda erkeklerle aynı düzeyde yer aldığı ekonomi tasviridir. Mor Ekonominin çıkış noktası bakım emeği yükümlülüğünü üstlenmiş kadınların ekonominin her alanında var olmasını sağlama düşüncesidir.

Bakım emeği; çocuklar, yaşlılar ve yahut engelli bireylerin her türlü zihinsel ve fiziksel ihtiyaçlarının karşılanmasını ifade etmektedir (Erşen, 2021: 654). Bakım ekonomisi toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında kadınların çalışma yükünün en yoğun görüldüğü alan olan hanelerde çalışma haklarının eşit düzeyde sağlanmasına odaklanmaktadır. Tek çalışana sahip olan hanelerde, kadının çalışma yükü tam zamanlı olarak belirlenmekte ve hane halkı ekonomik krizlere karşı dayanıksız yapıda olabilmektedir. Tek erkeğin ya da kadının istihdam edilmiş olması, aileyi yoksullaştırıcı düzeyde etki etmektedir. Türkiye'de eşlerin ikisinin de çalıştığı hanelerde, tek çalışanlı ailelere göre yoksulluk riskine daha az rastlanmaktadır (İlkaracan ve Değirmenci, 2013: 131).

Mor Ekonominin üç ana unsuru bulunmaktadır:

- Birincisi nitelikli bakım emeğidir. Çocuk, yaşlı ve engelli bireylerin kolay ulaşabileceği bakım hizmeti toplumun sosyal yapı taşlarından biridir.
- İkinci ise kadınların işgücü piyasalarında yer alarak aile kurumuna katkıda bulunabilmek için erkeklerle eşit şartlarda istihdam edilmesi gerektiğidir.
- Üçüncü unsur ise makroekonomik büyüme politikaları inşa edilirken insana yakışır işlerin esas alınmasıdır.

Toplumun sosyal, ekonomik altyapısını oluşturabilmek için bu üç unsur önemlidir ve gerçekleştirilebilmek için çeşitli yapısal reformlar da gereklidir. Yapısal reformlar ve köklü çözümleri; sosyal bakım altyapısını oluşturan kreş ve yaşlı bakım evlerinin artırılması, esnek çalışma saatleri, iş ve terfi alımında eşitlikçi bakış açısı, kadınlara erkeklerle eşit düzeyde istihdam yaratılması, eşit olmayan ücret alımı ve cam tavan gibi kadının önündeki engellerin kaldırılması şeklinde belirtmek mümkündür (İlkaracan, 2017: 3).

Günümüzde mevcut işlerin çoğu kültürel çevreyle bağlam içerisindedir. Mor işler kültürel açıdan zengin bir ekonomi için katkıda bulunmaktadır. Mor işlere örnek olarak beşerî ve sosyal bilimcileri, araştırmacıları, şehir planlama ve geliştirme işinde istihdam edilen ve turizm sektöründe çalışan bireyleri göstermek mümkündür. Bu mesleklerin yanında ana hedefi kültürel gelişme sağlamak olmayan ancak mor ekonomiye dolaylı katkı veren meslek grupları da bulunmaktadır. İnsan kaynakları

departmanı, tedarikçiler, satış, pazarlama gibi departmanlar şirket içi işleri kolaylaştırdığından mor ekonomiye katkı sağlamaktadır (Diversum, 2013).

3. EKONOMİNİN RENKLERİNE İLİŞKİN İÇERİK ANALİZİ

Araştırmada, ekonomide renklere ilişkin yapılan çalışmalar nitel içerik analizine tabi tutularak, temalara göre sınıflandırılmıştır. Nitel içerik analizi, birçok disiplinde kullanılabilen ve seçilen araştırma yaklaşımına bağlı olarak literatürden türetilen kodlama çerçevesi ile kategoriler geliştirebilen esnek bir özelliğe sahiptir (Kuckartz, 2019, 14). İçerik analizi sosyal bilimlerde sözel ve yazılı içeriklerin nesnel ve sistematik olarak incelenmesini sağlayan bir yöntemdir (Tavşancıl ve Aslan, 2001, 144). İçerik analizinde yazılı kaynakların temel içeriği ve içerdiği unsurların özetlenmesi ve belirli kategorilerde toplanması amaçlanmaktadır (Cohen vd., 2007). İçerik analizinin temel amacı; metinlerin içeriklerinden sosyal gerçeklik boyutlarının belirlenerek, çıkarımlar yapılabilmesidir (Gökçe, 1995, 189).

3.1. Yöntem

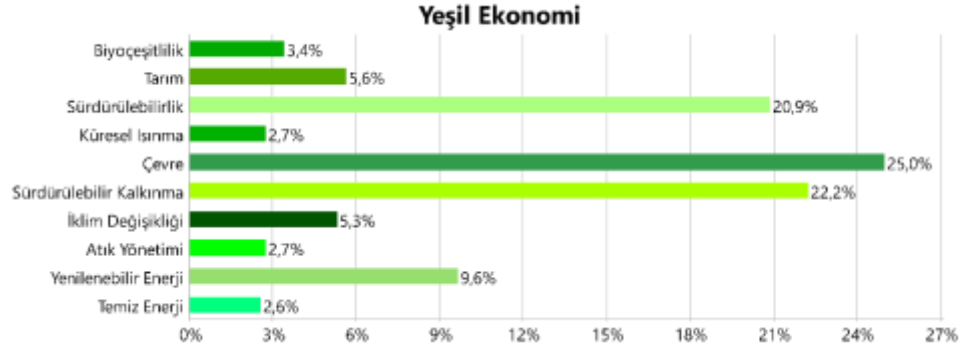
Çalışmada "MAXQDA Analytics Pro 2022" paket programı kullanılarak nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi ile ikincil veriler kullanılmış ve betimsel içerik analizi ile çözümlenmiştir. Betimsel içerik analizi ile; belirlenmiş bir konu üzerinde, birbirinden bağımsız olarak tüm nicel ya da nitel çalışmalar incelenerek konu üzerindeki genel çıkarımlar yapıp söz konusu çalışma üzerinde araştırmacıya genel çıkarımlara ilişkin fikir sağlanmaktadır (Ültay vd, 2021, 190). Ekonominin renklerine ilişkin çalışmaların kodlamasında Maxqda Veri Analiz Programı'ndan yararlanılmıştır. Maxqda, sistematik inceleme ve meta-analiz araştırmaları ile ilgili analizler için oldukça uygun bir programdır (Kuckartz ve Rädiker, 2021: 5). Maxqda programında kullanılan veri seti çalışmanın amacına yönelik kod sistemi ile oluşturulmuştur. Evren içindeki çalışmalar metin içinde ele alınan konular bazında kodlara ayrılmıştır. Araştırmanın analizinde cümle temelli kodlama yöntemi seçilmiştir. Araştırmanın çeşitliliğinin sağlanabilmesi adına çalışmaların alt kodları temalarına göre belirlenmiş olup bu kavramları içeren cümleler seçilerek kodlanmıştır. Kodlanan veriler ile İçerik Analizi yapılmış, Alt Kodların İstatistiği Haritası ve Kod Birlikte Oluşma Modeli (Çakışan Kodlar) oluşturulmuştur. Böylelikle ekonomide varolan her bir renk için alt kodların istatistik haritası oluşturulmuş, temel kavram ve ifadeler ortak ve çakışan kavramlar ekseninde görselleştirilmiştir.

3.2. Sınırlılık

Ekonominin renkleri ile ilgili yayınlanmış akademik çalışmalar araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmanın evreni; TÜBİTAK ULAKBİM tarafından Türkiye'deki akademik ve hakemli dergilerin elektronik yayımını sağlayan Dergipark ile Google Scholar ve Web of Science veri tabanlarında çevrimiçi yayınlanmış toplam 127 adet makale, rapor ve kitap ile sınırlandırılmıştır.

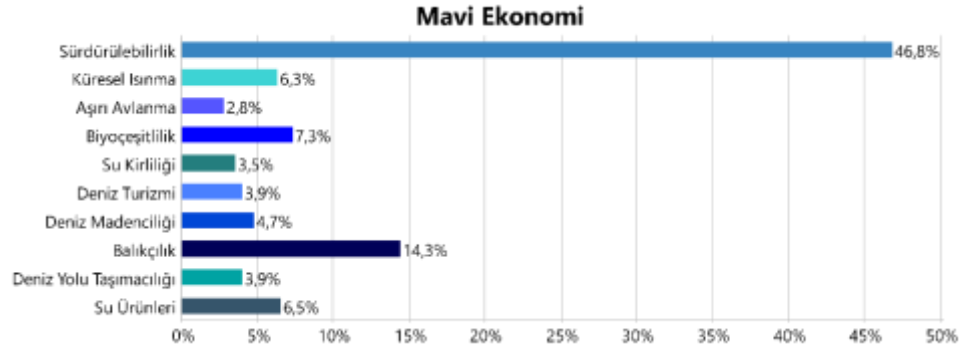
3.3. Bulgular

Bu bölümde ekonomide yer alan renklere ilişkin çalışmalarda incelenen konular alt kod istatistiği ile görselleştirilmiştir.

Şekil 1: Yeşil Ekonomi Alt Kodlarının Dağılımı

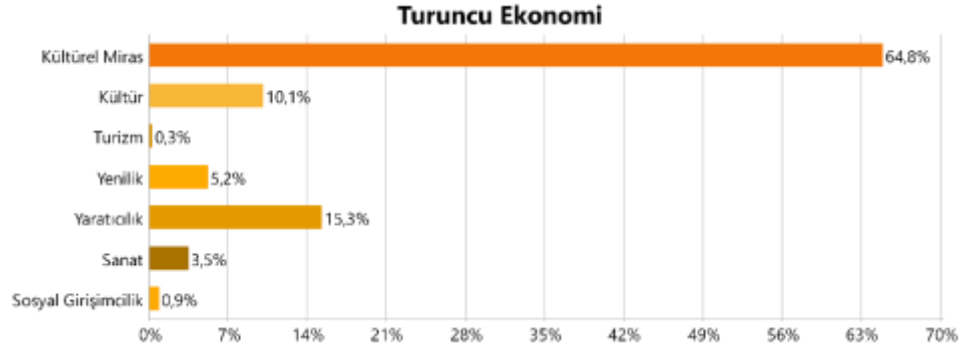
Şekil 1’de Yeşil Ekonomi kapsamında elde edilen konular yer almaktadır. Yeşil Ekonomi odaklı yapılan çalışmalarda; çevre, sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma kavramının ön planda olduğu görülmektedir. Yeşil Ekonomi çevresel faaliyetleri içerdiğinden çevre değişkeni büyük bir kapsamda yer almaktadır. Çalışmayı destekleyici kaynaklarda geçen yeşil ekonomiyle ilgili cümlelerde tarım alanlarının verimli kullanılması, biyoçeşitliliğin artırılması ve iklim değişikliği kavramlarına yoğun karşılaşılmıştır. Küresel ısınma ve temiz enerji konuları diğer alanlara göre daha az incelenmiştir.

Şekil 2: Mavi Ekonomi Alt Kodlarının Dağılımı

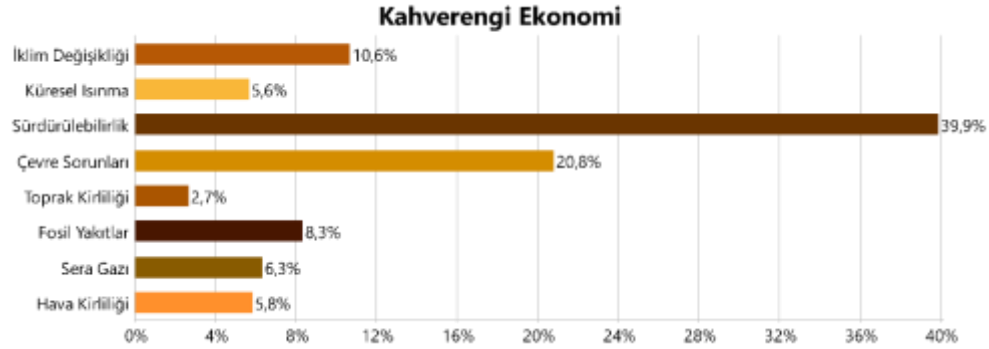
Şekil 2’de Mavi Ekonominin kapsamında olan kavramlara ilişkin alt kodlar belirtilmiştir. Mavi Ekonomi odaklı çalışmalarda en yoğun incelenen konu yeşil ekonomi ile benzer şekilde sürdürülebilirlik olarak belirlenmiştir. Denizlerdeki bilinçsiz ve aşırı avlanma konularının sıkça ele alınmış olması “balıkçılık” değişkeninin ikinci sırada yer almasını sağlamıştır. Denizlerin korunması için deniz turizmi, denizyolu taşımacılığı ve deniz madenciliği gibi alanların yaklaşık eşit

ölçüde incelendiği verisi elde edilmiştir. Denizlerin kirletilmesinin küresel ısınmaya sebep olması ve beraberinde denizlerdeki biyoçeşitliliğin azalması ise diğer ele alınan konulardır.

Şekil 3: Turuncu Ekonomi Alt Kodlarının Dağılımı

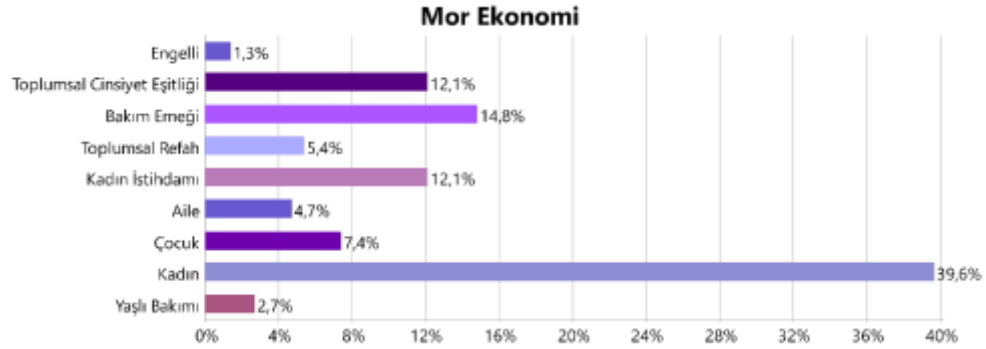
Şekil 3'te Turuncu Ekonomi kapsamında incelenen çalışmalardaki konular yer almaktadır. Turuncu Ekonomi odaklı en yoğun incelenen konu kültürel miras olarak görülmektedir. Ardından ön plana çıkan konu ise yaratıcılıktır. Bunun sebebi ise turuncu ekonominin dayandığı noktalardan biri olan hizmetlerin ve ürünlerin elde edilmesinde yaratıcılık kavramının önemli bir ana girdi olarak tanımlanmasıdır. Literatürde turizm değişkeninin Turuncu Ekonomide sıkça kullanıldığı bilirse de analizde en az çıkmasının sebebi, sıklıkla kültür değişkeni içinde yer almasından kaynaklanmaktadır (kültür turizmi, kültürel turizm gibi).

Şekil 4: Kahverengi Ekonomi Alt Kodlarının Dağılımı

Şekil 4'te Kahverengi Ekonomi literatürü kapsamındaki konular yer almaktadır. Kahverengi ekonomi ile ilgili en yoğun incelenen kavram yeşil ve mavi ekonomide tespit edilen sürdürülebilirlik olarak görülmektedir. İkinci önemli etkileşim ise çevre sorunları kavramıdır. Kahverengi Ekonominin çıkış noktası olan ekonomik büyümenin çevresel olarak yıkıcı sorunlara sebep olması; fosil yakıtların,

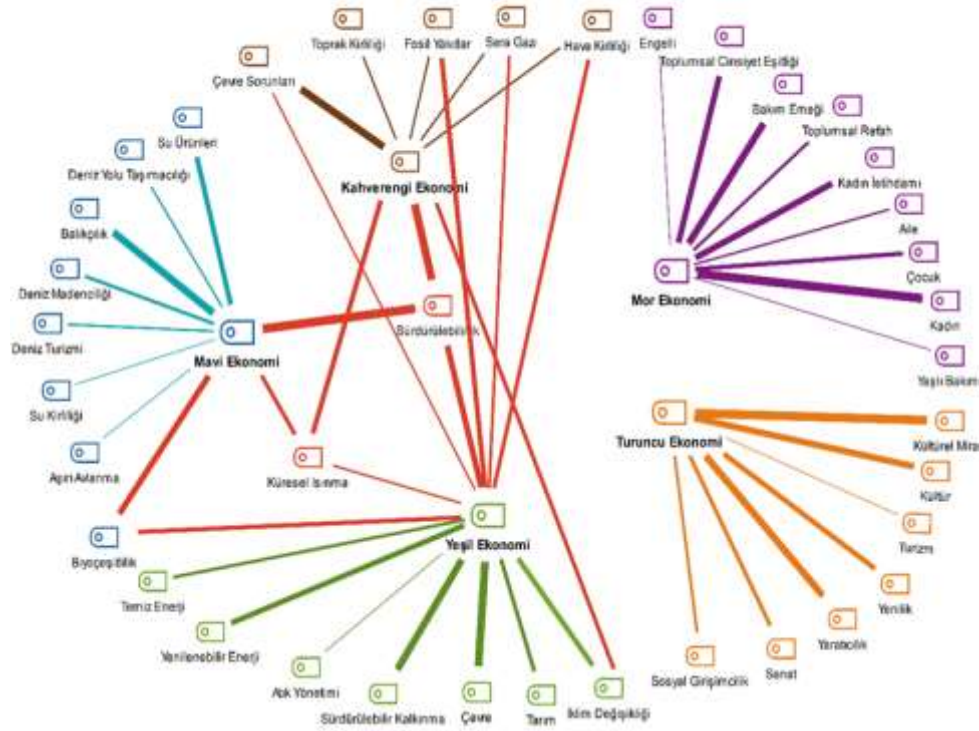
sera gazı salınımının hava kirliliğine, toprak kirliliğine ve dolayısıyla çevre sorunlarına sebep olması bu kavramın sıkça bahsedilmesinde en önemli etkidir.

Şekil 5: Mor Ekonomi Değişkenlerinin Dağılımı

Şekil 5'te Mor Ekonomi odaklı çalışmalarda yer alan konular belirtilmiştir. Kadın konusunu içeren alt kodun ön planda olduğu görülmektedir. Mor Ekonominin çıkış noktası bakım emeği yükümlülüğünü üstlenmiş kadınların ekonominin her alanında var olmasını sağlama düşüncesi olduğu için kadın istihdamı mor ekonomi için vazgeçilmez bir unsurdur. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin Mor Ekonominin tabanını oluşturması bu kavramın da sıklıkla incelendiğini işaret etmektedir. Bakım emeğinin alt alanları olan engelli ve yaşlı bakımının analizde daha az sayıda yer aldığı tespit edilmiştir. Çocuk, aile, toplumsal refah gibi konular da mor ekonomi kapsamında incelenen diğer konulardır.

Kod Birlikte Oluşma Modeli (Çakışan Kodlar) değişkenler arasındaki ilişkiyi ortaya koyan bir analizdir. Ekonominin renklerine ilişkin çalışma grupları arasındaki ilişki görselleştirilerek Şekil 6 oluşturulmuştur. Görselde yer alan çizgiler çalışmada incelenen renklere ve renklerin ana temasını oluşturan kavramlara uzanmaktadır. Çizgiler arası ilişki, çizgilerin kalınlığı ve inceliği çalışmadaki kaynaklarda belirtilen ve sık geçen kavramlara göre şekillenmektedir.

Şekil 6: Kod Birlikte Oluşma Modeli (Çakışan Kodlar)

Şekil 6'da Kod Birlikte Oluşma Modeli (Çakışan Kodlar) değişkenler arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır. Mavi, Yeşil ve Kahverengi Ekonomi ile ortak konuları içeren sürdürülebilirlik en sıklıkla bahsedilen ve en kalın çizgilere sahip durumdadır. Üç rengin ortak ana temasını oluşturmasından dolayı en belirgin çakışan kod görünümündedir. Küresel ısınma da her üç rengi kapsayan bir yapıdadır. Şekilde ortak belirtilen renkler bir arada hareket eden değişkenleri göstermektedir. Ekonominin renkleri arasında ilişki incelendiğinde Mavi, Yeşil ve Kahverengi Ekonomi konularında iki kavramın ortak olduğu görülmektedir. Bu kavramlar sürdürülebilirlik ve küresel ısınma şeklinde belirlenmiştir. Mavi ve Yeşil Ekonomi arasındaki bağlantı ise biyoçeşitlilik olarak tespit edilmiştir. Kahverengi Ekonomi ve Yeşil Ekonominin birlikte incelediği kavramlar; çevre sorunları, fosil yakıtlar, sera gazı, hava kirliliği ve iklim değişikliğidir. Ekonomik ve kültürel gelişmeleri kapsayan Turuncu ve Mor Ekonomi konuları incelenen kod modelinde diğer değişkenlerden bağımsız olarak ortaya çıkmıştır.

4. EKONOMİ VE SAĞLIK İLİŞKİSİ: YENİ BİR YAKLAŞIM ÖNERİSİ “BEYAZ EKONOMİ”

Sağlık ve ekonomi; sağlık hizmetlerinin herkes için adil bir şekilde erişilebilir ve uygun maliyetli olması kapsamında, sistem tabanlı çözümler bulmaya yönelik bir noktada birleşmektedir (Coursera, 2022). Kıt kaynakları etkin bir şekilde kullanarak, tüm insanların yaşam süresini artırmak ve sınırsız ihtiyaçları karşılamak adına ekonomi bilimi için yapılan çalışmalar sağlık sektörüne entegre edilmiş ve sağlık ekonomisi adı altında yeni bir bilim dalı ortaya atılmıştır. Son yıllarda yaşanan sağlık sorunları, beraberinde sağlık ile sağlık hizmetlerinin pazarlanması, dağıtımı ve sunumu gibi konuların tartışma konusu olmasına sebep olmuştur. Bu tartışmalar sonucunda, sağlık ekonomisine olan ilgi giderek artmıştır (Çalışkan, 2008: 29).

Kaynakların etkin kullanılmayışı ve insanların yaşam beklentilerini yüksek tutmaları giderek üretimi arttırmakta ve hızlandırmaktadır. Bu durum beraberinde, sağlık hizmetlerinin tüm insanlara yeterli ve dengeli bir şekilde dağıtılamaması gibi problemleri getirmektedir (Tıraş, 2013: 126). Sağlık ekonomisi; sağlık alanında yapılan toplumun ve bireylerin sağlığını gözeten ve bu gözetimin sonucunda oluşturulan sağlık politikalarının sonuçlarını kapsayıp değerlendiren ekonomi ve sağlık kaynaklarının etkin ve sürekliliğini arz eden hizmetlerin finanse edilmesini ilgilendiren yönetim, organizasyon içerikli faaliyetlerin genel adıdır (Tıraş, 2013: 2). Sağlık ekonomisi 1974 Petrol Krizi sonrası makro açıdan daralma yaşanmasıyla ve sağlık harcamalarında görülen artışla gelişim göstermiştir. Sağlığı; sağlık hizmetlerinin yanı sıra gelir düzeyi, genetik faktörler, yaşam tarzı, tüketim alışkanlıkları, mesleki işgücü riskleri de etkilemektedir. Sağlık ekonomisi anlayışı bu nedenle önem arz etmektedir. Bireylerin yaşam kaliteleri gelir düzeyleri ile doğru orantılı olsa dahi düşük gelir seviyesine sahip bireylerin konfor alanlarının artırılması için yapılacak harcama kalemleri ve maliyet unsurları sağlık ekonomisinin temelini oluşturmaktadır. Sağlık ekonomisinin alt disiplinleri incelendiğinde piyasa dengesi, planlama ve bütçeleme, sağlık sisteminde hakkaniyetli uygulamalar gibi kavramlar olduğu görülmektedir (Yaşar:211).

Sağlık ve ekonomi çatısı altında birleşen unsurlardan biri sağlıklı nüfustur. Sağlıklı bir nüfus sosyo-ekonomik dengelerin ve kalkınmışlık düzeyinin altyapısını oluşturmaktadır. Bu bağlamda sağlıklı bir nüfus, sürdürülebilir kalkınma ve ekonomik büyüme için büyük bir öneme sahiptir (European Observatory, 2021). Toplumların yaşam kalitesinin ve kalkınmışlık seviyesinin bir göstergesi olan sağlık ve ekonomi ilişkisi içerisinde bulunan bireylerin konumlarını belirleyici niteliktedir.

Ekonomik büyüme için uzun dönemde büyüme performansını olumlu açıdan etkileyen en önemli faktörlerden biri, ortalama yaşam beklentisidir. Ekonomik büyüme, ortalama yaşam beklentisi ile doğrudan ilişkilidir. (Erdoğan ve Bozkurt, 2008). 20. Yüzyıl, sağlık alanında yaşanan gelişmelerin olumlu yönde ilerlediği bir dönem olmuştur. 1950’li yıllarda ortalama yaşam beklentisi 40 yıl iken, 1990’lı

yıllarda bu oran 63 yıla kadar yükselmiştir (Taban, 2006). Bu artışın yaşanmasında iyi beslenme, teknolojideki gelişmeler, sağlık koşullarının iyileşmesi, sağlık alt yapısındaki sorunların giderilmesi gibi olumlu gelişmeler etkili olmuştur. Olumlu yönde yaşanan bu gelişmeler, ülkelerin ekonomik gelişmişlik düzeyi ile yakından ilişkilidir (Bhargava vd., 2001).

Sağlık sektöründe harcamaların ve yatırımların pozitif sonuçları olduğu gibi bakteri, virüs vb enfeksiyon kaynaklı salgın hastalıkların negatif yönlü etkisi bulunmaktadır. Dünya çapında yakın geçmişte yaşanan Covid-19 Pandemisi negatif etkileşimlere örnek gösterilebilir. 2019 yılında Çin’de başlayan Covid-19 Pandemisi, 2020 yılında tüm dünyaya hızla yayılmıştır. Etkisini halen sürdürmekte olan bu Pandemi, insan sağlığını olumsuz yönde etkilediği gibi kapatılan sınırlar, karantina uygulamaları sebebi ile ekonomiyi de uzun dönemde etkisi altına almıştır (Martini vd., 2019). Covid-19 Pandemisinin uzun dönemde ekonomiye makro açıdan etkilerinin bulunmasının yanı sıra, bireylerin yaşam kalitesini etkilemesi açısından sağlık sektörünün ekonomiden ayrışmadığını göstermiştir.

Covid-19 sonrası ekonomi literatürü incelendiğinde sağlık alanında yapılan çalışmaların yoğunlukta olduğu tespit edilmiştir. Bu durum sağlık ve ekonomi konularını kapsayan yeni bir renk açılımı ile belirtilmesini destekler niteliktedir. Kullanım alanlarının geniş ve sık olması nedeni ile renklerin bireylerin yaşamının her aşamasında etkin bir rolü olduğu görülmektedir. Renklere insan yaşamını kolaylaştırıcı ve iletişimi hızlandırıcı fonksiyonu nedeni ile değer ve anlamlar yüklenerek renk kullanımı ve tercihi önemli hale gelmiştir. Buradan hareketler çalışmada sağlık ve ekonomi alanlarını betimleyen renk olarak “beyaz” tercih edilmiştir. Batı kültüründe beyaz saflığı temsil etmekte, Avusturalya, Yeni Zelanda ve ABD’de mutluluk ve barışı, Çin ve Japonya’da ise ölümü ve cenazeyi (Finlay, 2002: 109) temsil etmektedir.

Beyaz genellikle istikrarı, devamlılığı ve temizliği simgelemektedir ve beyaz renk saflığı ve barışı temsil etmektedir. Bozulmamış, değerini kaybetmemiş ve kutsal sayılan unsurlarda beyaz renk yaygın kullanılmaktadır. Beyaz renk özellikle sağlık kuruluşları ve ilaç firmaları gibi sağlık ve hijyeni ifade eden ortamlar için ilk tercih edilen renktir. Bunun en önemli sebeplerinden biri beyaz rengin, temizliği ve hijyeni çağrıştırmasıdır. Hastaneler başta olmak üzere sağlık alanındaki tüm kuruluşlar beyaz rengi oldukça sık kullanmaktadır. Bu sebeple ilaç kutularında ve sağlık çalışanlarının kıyafetlerinde çoğunlukla beyaz renk tercih edilmesi, kişide güven hissi ve temiz algısı yaratmaktadır.

5. SONUÇ

İktisat bilimi sürekli değişen ve gelişen yapısı ile yeni paradigma arayışları yaşamaktadır. Yenilik arayışlarının sonucu iktisat biliminin kapsamı ve içeriğindeki genişleme ve değişim sonucu bir kısım çalışma alanlarının renklerle ifade edildiği görülmektedir. Çalışmada literatürde sıklıkla kullanılan yeşil, mavi, turuncu,

kahverengi, mor renklere ilişkin akademik çalışmalar incelenmiştir. Çalışmanın başat amacı; ekonomide incelenen konuları renklere göre tanımlayarak, ortak ve çakışan alanların tespit edilmesidir. Bu amaç doğrultusunda Maxqda nitel araştırma programı ile renklere ilişkin akademik çalışmalara içerik analizi yapılmış, veriler alt kod istatistiği ve çakışan kod birlikte oluşma modeli ile görselleştirilmiştir.

Yeşil Ekonomi, artan çevre sorunlarını ele alarak gelecek nesile sürdürülebilir bir dünya sunmayı hedeflemektedir. Uluslararası platformlarda sıklıkla ön plana çıkması ve desteklenmesi ile farkındalık artmış, 1980'lerde sürdürülebilir kavramının ortaya çıkmasını sağlamıştır (Ucal, 2017: 77). Yeşil Ekonomi'nin genel kapsamı, çevresel sorunlara çözüm bulmak, üretim faaliyetleri esnasında doğal kaynakların bilinçsiz kullanımı azaltmak ve geri dönüşümü gerçekleştirmek, sosyo-ekonomik faktörleri bütünleştirip geliştirerek sürdürülebilir kalkınmayı sağlamaktır. Yeşil Ekonomi temelinde ekolojik sorunların giderilip insanları yaşam kalitesinin artırılmasına dayanan bir anlayış olduğu için çalışmada elde edilen bulguların sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma kavramlarını kapsamaları literatür ile tutarlı sonuçlar elde edildiğini destekler niteliktedir.

Mavi Ekonomi; denizlerin, okyanusların, kıyı alanlarının ve diğer tatlı ve tuzlu su kaynaklarının bilinçsiz sömürülmesinin önüne geçen ve bunların korunmasına dikkat çeken bir stratejidir. Su kaynaklarının bilinçsiz kullanımının durdurulması, suyun içilebilir olması, biyoçeşitliliğin ve ekosistemin korunması ile sürdürülebilir bir büyümenin sağlanması amaçlandığından, çalışmada Mavi Ekonomi ile sürdürülebilirlik kavramı öne çıkmaktadır. Denizel kaynakların bilinçsiz kullanılması, aşırı avlanma, deniz yolu ticareti, denizaltı madenciliği gibi problemleri inceleyen Mavi ekonomi literatürü denizlerin potansiyelini ortaya koyarak sürdürülebilir büyümeyi hedeflemesi sonucu çalışmada çıkan sonucun tutarlı olduğunu belirtmek mümkündür.

Kahverengi Ekonomi, fosil yakıtlara bağlı olarak çevrenin kirliliğini inceleyen bir disiplindir. Kahverengi ekonomi literatürünün sürdürülebilirlik ve çevre sorunlarına odaklandığı tespit edilmiştir. Bunun sebebi Kahverengi Ekonomi ile ilgili çalışmalarda etkin kaynak kullanımı sorunu, düşük verimlilik ve sürdürülebilir olmayan enerji kaynaklarının sıkça kullanımıdır. Bu bağlamda çevresel değerler ve sürdürülebilir bir işleyiş Kahverengi Ekonomide ön plana çıkmaktadır. Üreticilerin sadece kendi çıkarları doğrultusunda çevre ve kaynak kullanımını önemsemeden üretime devam etmesi büyük ölçüde çevresel sorunlara, hava ve su kirliliğine sebep olan fosil yakıtlar beraberinde küresel ısınma ve iklim değişikliğine neden olmaktadır. İklim değişikliğinin en önemli sebeplerinden biri olan sera gazı emisyonlarını azaltmak amacıyla yeşil ekonomiye geçilmesi konusuna kahverengi ekonomi odaklı çalışmalarda vurgu yapılmaktadır. Yeşil Ekonomi, Mavi Ekonomi ve Kahverengi Ekonomide ekosistemin ve ekonominin sürdürülebilir olması temel hedef olduğundan sürdürülebilirlik kavramı ortak bir çerçevede çakışmıştır.

Turuncu Ekonomi; yaratıcı sektörleri ele alan ve buna dayalı olarak kültür ve sanatı ortak bir noktada buluşturan, bireyler ve şehirler için birçok fırsat barındıran bir kavramdır. Turuncu Ekonomi ile ilgili olarak en yoğun ele alınan konu kültürel miras olarak tespit edilmiştir. Turuncu Ekonomi aynı zamanda “kültür ekonomisi” olarak da bilinmektedir. Bu sebeple kültürel değerler turuncu ekonomi için önemli bir nokta olduğundan kültürel miras kavramın ön plana çıkması literatür ile uyumludur. İkinci ön plana çıkan değişken ise yaratıcılıktır. Bunun sebebi ise Turuncu Ekonominin dayandığı noktalardan biri olan hizmetlerin ve ürünlerin elde edilmesinde yaratıcılık kavramının önemli bir ana girdi olarak kullanılmasıdır.

Mor Ekonomi; toplumsal cinsiyet eşitliğini savunan ve kadın hareketlerini temsil eden ekonomik bir kavramdır. Kadınların toplumda eşit koşullarda yer alması ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasını kapsayan Mor ekonomi tüm bireyler açısından öncelikli olmalıdır. Kadının her alanda var olması ve emeğinin kabul görmesi gerektiğini savunan bir yaklaşım içermektedir. Turuncu ve Mor Ekonomi kültürel faaliyetlerin bütünü ve kadınların bakım emeği gibi daha spesifik alanları içermesi bakımından çakışan kod modelinde diğer renklerden bağımsız olarak ortaya çıkmıştır.

Renklerin kapsadığı tüm ekonomi yaklaşımları insanı ve toplumu ilgilendiren konular olmakla birlikte hem ortak hem de farklı alanları içeriyor olması bakımından sonuçların bu doğrultuda tespiti anlamlıdır. Çünkü ekonomide renklerle özdeşleştirilen yaklaşımlar birbirinden etkilenip birbirini destekler durumdadır.

Ekonomide tanımlanan renklerin iktisadi boyutunun yanında toplumsal, çevresel, kültürel ve insani boyutu bulunmaktadır. Sürdürülebilirlik ve küresel ısınma gibi ekonomiyi ilgilendiren sorunların yanında kalkınmanın olmazsa olmazı sağlık faktörü çalışmada ele alınan bir diğer konudur. Çalışmada, bireylerin ve toplumların devamlılığı için gerekli olan sağlık ve ekonomi ilişkisi açıklanmış ve “Beyaz Ekonomi” kavramı yeni bir renk örüntüsü geliştirilerek literatüre sunulmuştur. Sağlık ve ekonomi ilişkisinde beyaz rengin tercih edilmesindeki sebep temizliği, saflığı, hijyeni çağrıştırması ve tıp sektöründe yoğunlukla kullanılmasıdır.

Temel haklardan biri olan yaşam düzeyinin iyileştirilmesi, sağlık koşulları ve ekonomi biliminin dengede oluşumuyla ilgilidir. Ekonomilerin sağlık alanında ivme kat edebilmesi ve optimal sağlık hizmetlerinin sunulabilmesi için sürdürülebilir kalkınma düzeylerinin yüksek olması gerekliliktir. Sürdürülebilir kalkınmanın sağlık ve ekonomik koşullar ile etkileşim içinde olması nedeni ile bu iki kavramın birbirinden bağımsız olmadığı görülmektedir. Bu bağlamda çalışmanın ekonominin renklerine yeni bir bakış açısı getirerek “Beyaz Ekonomi” kavramını önermesi ile literatüre katkıda bulunması hedeflenmiştir.

Etik Beyan

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında belirtilen tüm kurallara uyulduğu beyan edilmiştir.

Etik Kurul Onayı

Araştırmanın etik kurul izni gerektirmeyen araştırmalardan olduğu beyan edilmiştir.

Çıkar Çatışması ve Finansal Katkı Beyanı

Yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması ve finansal katkı beyan edilmemiştir.

Yazarlık Katkı Beyanı

Çalışmanın tüm aşamaları yazarlar tarafından tasarlanmış ve hazırlanmıştır.

KAYNAKÇA

- Allen, C. ve Clouth, S. (2012). A Guidebook to the Green Economy. Issue 1: Green Economy, *Green Growth, and Low-Carbon Development History, Definitions and A Guide to Recent Publications*. UN Division for Sustainable Development, UNDESA.
- Arlı Yılmaz, S. (2014). Yeşil İşler ve Türkiye’de Yenilenebilir Enerji Alanındaki Potansiyeli. Uzmanlık Tezi, T.C. Kalkınma Bakanlığı Sosyal Hizmetler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü, Yayın No: 2887, Ankara.
- Aşıcı, A. A. ve Şahin, Ü. (Eds.). (2021). *Yeşil Ekonomi*. 52, İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.
- Başol, O. (2013). *Yeşil İşler: Sürdürülebilir Girişimlerde İnsan Onuruna Yakışır İşler ve Düşük Karbon Ekonomisi*. Kırklareli Üniversitesi Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Merkezi Değerlendirme Notu: 2013-13, Kırklareli.
- Bhargava, A., Jamison, D. T., Lau, L. J., ve Murray, C. J. (2001). Modeling the Effects of Health on Economic Growth. *Journal of Health Economics*, 20, 423-440.
- Boonstra, W. J. ve Valmana, M. (2018). A Sea of Many Colours-How Relevant is Blue Growth for Capture Fisheries in the Global North, and Vice Versa. *Marine Policy*, 340-349.
- Bozlağan, R. (2005). Sürdürülebilir Gelişme Düşüncesinin Tarihsel Arka Planı. *In Journal of Social Policy Conferences*, 50, 1011-1028.
- Buitrago Restrepo, F. ve Duque Marquez, I. (2013). *The Orange Economy; An Infinite Opportunity*, 1. Washington DC, USA.
- Chesson, B. (2015). *Horizon 2020 and Blue Growth Opportunities*. Innovate UK Technology Strategy Board.
- Cohen, L., Manion, L. ve Morrison, K. (2007), *Research Methods in Education* (6th ed.). New York, NY: Routledge.

- Coursera (2022), “What Is Health Economics and Why Is It Important” (Çevrimiçi), Coursera.org., [<https://www.coursera.org/articles/health-economics>]. (Erişim Tarihi: 24.10.2022)
- Çalışkan, Z. (2008). Sağlık Ekonomisi: Kavramsal Bir Yaklaşım. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 26(2), 29-50.
- Çoban, M. N. (2019). *Turuncu Ekonomi Göstergeleri Çerçevesinde BRICS Ülkelerinin İncelenmesi*. International Conference on Social Sciences and Humanities-2, Ukraine: ISPEC.
- Çoban, M. N. ve Ölmez, Ü. (2016). Mavi Ekonomi ve Mavi Büyüme. *Turkish Studies*, 155-166.
- Deschenes, O. (2013). Green Jobs, IZA Policy Papers 62, *Institute of Labor Economics (IZA)*, 81-87.
- Diversum.net. (2013). “The Purple Economy” (Çevrimiçi), Diversum: [<https://www.diversum.net/en/purple-economy/f.php?t=the-purple-economy&id=11>], (Erişim tarihi: 23.10.2022).
- Ebarvia, M. C. (2016). Economic Assessment of Oceans for Sustainable Blue Economy Development. *Journal of Ocean and Coastal Economics*, (2), 1-29.
- Ehresman, T. G., ve Okereke, C. (2015). Environmental Justice and Conceptions of The Green Economy. *International Environmental Agreements: Politics, Law and Economics*, 15(1), 13-27.
- Ekolojist. (2018). “Endüstri Devriminin Çevresel Etkileri” (Çevrimiçi), Ekolojist.net. [<https://ekolojist.net/endustri-devriminin-cevresel-etkileri/>], (Erişim tarihi: 14.10.2022).
- Erdoğan, S. ve Bozkurt, H. (2008). Türkiye'de Yaşam Beklentisi-Ekonomik Büyüme İlişkisi: ARDL Modeli ile Bir Analiz. *The Journal of Knowledge Economy and Knowledge Management*, 25-38.
- Eren E. ve Uysal E., (2017). İktisatta Yeni Heterodoks Gelişmeler, *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(2), 134-151.
- Eriç, M. (1998). *Kültür ve Yaratıcılık*. İstanbul: Kazancı Kitap.
- European Commission. (2012). Opportunities for Marine and Maritime Sustainable Growth, Communication from The Commission to The European Parliament. *The Council, The European Economic and Social Committee and The Committee of The Regions*, 1-12.
- European Observatory on Health Systems and Policies. (2021). “Health and Economy”(Çevrimiçi), [<https://eurohealthobservatory.who.int/themes/observatory-programmes/health-and-economy>], (Erişim Tarihi: 15.10.2022).
- FAO. (2010). Payments for Environmental Services within the Context of The Green Economy. *Stakeholders Consultation: From Payment of Environmental*

- Externalities to Remuneration of Positive Externalities in the Agriculture and Food Sector*, 1-24.
- Finlay, V. (2007). *Renkler*. Dost Kitabevi, Ankara.
- Gökçe, O. (1995), *İçerik Çözümlemesi-Sosyal Bilimlerde Bir Araştırma Yöntemi*. Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayını, 1, Konya.
- Güner, Ş. N. ve Oğuz, A. (2020). Mavi Ekonomi Bağlamında Dış Ticaret. *USE 5. Uluslararası Sosyoloji ve Ekonomi Kongresi Tam Metin Kitabı*, 102.113.
- İlkkaracan, İ. ve Değirmenci, S. (2013). The Impact of Household Labor Supply Structure on Poverty and Income Inequality. *Topics in Middle Eastern and North African Economies*, 15 (2), 121-133.
- İlkkaracan, İ. (2017). Mor Ekonomi Sürdürülebilir Kentler Yolunda Kadınların Ekonomik Katılımı İçin Bir Strateji, *Sürdürülebilir Kent İçin Kadın Katılımı. TESEV Sürdürülebilir Kalkınma Politika Notları*, 1-4.
- Kahveci, Z. ve Biçer, A. (2019). “Temiz Çevre Temiz Su: Mavi Dünya İçin Mavi Ekonomi” (Çevrimiçi) Anadolu Ajansı, [<https://www.aa.com.tr/tr/temiz-cevre-temiz-su/mavi-dunya-icin-mavi-ekonomi/1508543#>], (Erişim Tarihi: 14.10.2022).
- Kanbur, A. (2018). “Düşük Karbonlu Ekonomiye Geçiş: Yeşil Ekonomi” (Çevrimiçi), Misak-1 Millî Strateji Araştırma Kurulu, [<https://millidusunce.com/misak/dusuk-karbonlu-ekonomiye-gecis-yesil-ekonomi/>] (Erişim Tarihi: 16.10.2022).
- Kuckartz, U. (2019). Qualitative Content Analysis: From Kracauer's Beginnings to Today's Challenges. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*, 20(3), 1-20.
- Kuckartz, U. ve Rädiker, S. (2021). *MAXQDA 2020 Literature Reviews with MAXQDA* (S. Toraman, Trans. Turkish). MAXQDA Press.
- Kuş, C. (2022). Mavi Büyüme Paradigması ve Karadeniz için Bir Değerlendirme, *İzmir Kalkınma Ajansı*, 1-36.
- Lillebo, I. A., Pita, C., Rodrigues, J. G., Ramos, S., ve Villasante, S. (2017). How Can Marine Ecosystem Services Support the Blue Growth Agenda?. *Marine Policy*, 132-142.
- Malavera Pineda, S. M., Malavera Pineda, P. A., ve Calle Piedrahita, J. S. (2021). Effects of the Orange Economy on Social Entrepreneurship in the City of Medellin. *Springer*, 263-286
- Martini, M., Gazzaniga, V., Bragazzi, N., ve Barberis, I. (2019). The Spanish Influenza Pandemic: A Lesson From History 100 Years After 1918. *Journal of Preventive Medicine and Hygiene*, 60(1), 64-67.
- Matthews, R. (2022). “Environmental Implications of Three Types of Economies: Brown, Blue and Green” (Çevrimiçi), The Green Market Oracle,

- [<https://thegreenmarketoracle.com/2022/06/03/environmental-implications-of-three/#:~>], (Erişim Tarihi: 15.10.2022).
- Murphy, A. (2012). China's Cultural and Creative Economy: An Introduction. *Eurasian Geography and Economics*, 179-181.
- Özen, A., Şaşmaz, M. Ü. ve Bahtiyar, E., 2015. Türkiye’de Yeşil Ekonomi Açısından Yenilenebilir Bir Enerji Kaynağı: Rüzgâr Enerjisi. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 17(28), 85-93.
- Raddadi, A. (2022). “Turuncu Ekonomi” (Çevrimiçi), Şarkul Avsat, [<https://turkish.aawsat.com/home/article/3433146/abdullah-raddadi/turuncu-ekonomi>], (Erişim Tarihi: 15.10.2022).
- Şahin, Ü. (2012). *Yeşil Düşünceден Yeşil Ekonomiye*. Yeni İnsan Yayınevi, İstanbul.
- Taban, S. (2006). Türkiye'de Sağlık ve Ekonomik Büyüme Arasındaki Nedensellik İlişkisi. *Sosyo Ekonomi*, 31-46.
- Tıraş, H. H. (2013). Sağlık Ekonomisi: Teorik Bir İnceleme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(2), 125-152.
- Turan, E. S., Erkurt, F. E., ve Balcı, B. (2017). Yeşil Ekonomi Kavramının Çevrenin Korunması Açısından Değerlendirilmesi. *Akademia Mühendislik ve Fen Bilimleri Dergisi*, 1(3), 81-87.
- Ucal, M. (2017). Yeşil Ekonomi Metodolojisi ve Felsefesi: Yeşil Büyüme ve Sürdürülebilir Kalkınma. *İklim Değişikliği ve Yeşil Boyut*, 76-92.
- UNESCO, ve UNDP. (2013). *Creative Economy Report*. Paris: UNESCO, UNDP.
- UNESCO, ve World Bank. (2021). *Cities, Culture, Creativity: Leveraging Culture and Creativity for Sustainable Urban Development and Inclusive Growth*. Paris: UNESCO.
- Ültay, E., Akyurt, H., & Ültay, N. (2021). Sosyal Bilimlerde Betimsel İçerik Analizi. *Ibad Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 188-201.
- WIPO. (2015). *Guide on Surveying the Economic Contribution of the Copyright Industries*, Switzerland: World Intellectual Property Organization.
- WWF. (2015, December). *Principles for a Sustainable Blue Economy*. WWF Baltic Ecoregion Programme. Tallinn, Estonia.
- Yalçın, A. Z. (2010). Sürdürülebilir Kalkınma için Düşük Karbon Ekonomisinin Önemi ve Türkiye için Bir Değerlendirme. *Balikesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 186-203.
- Yalçın, A. Z. (2016). Sürdürülebilir Kalkınma için Yeşil Ekonomi Düşüncesi ve Mali Politikalar. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 749-775.
- Yaşar, G., “Ankara Üniversitesi Açık Ders Malzemeleri” (Çevrimiçi), [<https://acikders.ankara.edu.tr/course/view.php?id=987>], (Erişim Tarihi: 26.10. 2022).